

Forelesningseksempel 9-1 ABC

Normann Møbler AS hadde i mange år laget enkle kjøkkenstoler, basert på de beste håndverkstradisjoner. For fire år siden lanserte bedriften en ny stoppet stol, Godstolen, som i hovedsak selges til hyttemarkedet. De fleste av delene til Godstolen blir fremstilt ved hjelp av en moderne maskinstreng, mens montering og møbeltapetseringen foregår for hånd. Kjøkkenstoler selges årlig i et antall på 40 000 enheter, mens salget av Godstolen nå har nådd et årlig volum på 5 000 enheter, som var salget sist år. Bedriftens ledelse betrakter salget av Godstolen som meget bra. Den gir et godt dekningsbidrag og volumet øker fra år til år.

Følgende tilvirkningsdata foreligger:

	Kjøkkenstolen	Godstolen	Lønnskostnad per time: kr 140,00
Direkte materialer per enhet	kr 45,00	kr 190,00	Indirekte tilvirknings-og
Direkte arbeidstid per enhet	0,5 t	1,2 t	adm.kostnader: kr 3 510 000 per år

Aktivitetens målet er direkte arbeidstimer.

a) Sett opp standardkalkylen for de to produktene.

Til tross for de interessante årlige økninger av Godstolen siden lanseringen, har imidlertid Normann Møbler AS vist sviktende lønnsomhet. Ledelsen begynner å lure på om kalkylene er feil, og at prisene ikke reflekterer den underliggende ressursbruken. Ledelsen foretok derfor, med basis i verdikjeden, en nærmere undersøkelse av ressursbruken basert på en ABC-tilnærning. Følgende stegvise prosess ble gjennomført:

1 Identifisering av aktiviteter som utføres

Etter studier og observasjoner besluttet bedriftsledelsen å opprette 4 aktivitetsgrupper.

2 Fordeling av kostnader til aktiviteter, eventuelt via hjelpeaktiviteter

De indirekte kostnadene ble spesifisert slik at de kunne knyttes direkte til aktivitetsgruppene.

3 Identifisering av kostnadsdrivere og valg av fordelingsnøkler

Aktivitetenes frekvens i perioden (hvor mange ganger aktivitetene ble utført) for de to produktene ble observert og registrert ut fra kostnadsdrivere.

De indirekte kostnadene ble henført til respektive aktiviteter/aktivitetsgrupper og fremstår nå som aktivitetskostnader:

Aktivitetsgrupper	Kostnadsdriver	Aktivitetskostnader	Årlig aktivitetsfrekvens	
			Kjøkkenstolen	Godstolen
Materialhåndtering	Antall deler	kr 300 000	50 000	100 000
Maskinavdeling	Maskintimer	« 2 240 000	9 000	5 000
Monteringsavdeling	Arbeidstimer	« 480 000	8 000	4 000
Kvalitetskontroll	Antall timer	« 170 000	350	500
Generell administrasjon		« 320 000		
Sum indirekte kostnader		kr 3 510 000		

b) Hvilke aktivitetsgrupper er enhetsbaserte, seriebaserte, produktbaserte og bedriftsnivåbaserte?

4 Fordeling av kostnader til produkt.

c) Utarbeid kostnadene per kostnadsdriverenhet for de fire aktivitetsgruppene.

d) Hva blir ABC-kalkylen per enhet av Kjøkkenstolen og Godstolen?

e) Hvilke kommentarer har du til forskjellen mellom de to kalkylemetodene i dette eksemplet?

